

Луцьяненко Д. В.,

к. філол. н., доцент кафедри теорії й
методики мовно-літературної та художньо-
естетичної освіти,

Миколаївський ОШПО, м. Миколаїв

ЦИВІЛІЗОВАНІСТЬ ЛЮДИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ: ЛІТЕРАТУРНИЙ АСПЕКТ

Цивілізаційний розвиток людства має понад тисячолітню історію й кількосторічні студії щодо змістового наповнення поняття «цивілізація». У контексті запропонованої розвідки синонімом цивілізації вважаємо культуру. Підтвердженням такої позиції є семантика слова «цивілізація», наведене у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови»: «<...> 2. Сучасна культура, прогрес, освіта. 3. *спец.* Третій ступінь у розвитку людської культури, якому передують два інші – доба дикунства й доба варварства» [1, с. 1582] (*курсив мій – Д. Л.*).

Інформаційно-цифровий соціум ХХІ століття перед цивілізаційним поступом ставить нові вимоги, що водночас дозволяють відкрити унікальну можливість створювати персональний культурний простір, основою якого є наука й мистецтво, розуміння яких сприяє досягненню свого акме.

Аналізуючи тенденції розвитку культурних явищ, варто врахувати, що наскрізна діджиталізація (від англійського digital – цифровий) нашого життя зумовлює й специфіку сучасного мистецтва загалом і літератури як її різновиду зокрема. Тому художній і non-fiction текст сьогодні мають відповідати запитам реципієнтів, яких, за класифікацією Марка Пренскі, називаємо «цифровими мігрантами» (digital immigrants) і «цифровими аборигенами» (digital natives) [5]. Відповідно, літературний процес як складову культурного розвитку доцільно осмислювати інтегративно – у крос-культурному, інтермедіальному, концептуальному, літературознавчо-когнітивному та інших аспектах.

Переосмислюється канон як високої, так і масової літератури; змінюється зміст поняття «класика літератури», оскільки міжнародне визнання митців слова, які творять нині (незалежно від громадянства, країни походження) дає підстави ознайомлюватися із творчістю «сивочолих метрів» і «живих класиків» (за визначенням Тетяни Трофименко) [4].

Можемо констатувати, що переоцінюються підходи в дослідженні й популяризації так званої жанрової літератури, зокрема фантастики й фентезі, представленої в різних мистецьких виявах.

Миттєвість нинішнього покоління (інформаційно-часовий фільтр – 8 секунд [3]) вимагає нових форматів літератури, у тому числі й класичної (взірцевої) у традиційному розумінні, тобто такої, що творилася в період від античності до орієнтовно середини ХХ століття. Ідеться, наприклад, про серію «Класні комікси», у якій видавництво «Грані-Т» ще 2008 року опублікувало

такі твори, як «Кайдашева сім'я», «Захар Беркут», «Мина Мазайло» та інші в графічному варіанті.

Креативність читачів реалізується через створення фанфіків – вільних продовжень або адаптацій до сучасного контексту класичних художніх творів, що почасти є інтермедіальним напрямом переосмислення.

Набуває поширення рух твіттература, за умовами якого зміст художнього твору необхідно вмістити в 140 символів, наприклад: «Якби Кафка висів на твіттері, його «Перевтілення» починалося б словами: Новий день. Треба вибратися на розпродаж. Ой, на моєму животі парочка білих плям... Вочевидь я перетворився на великого жука. З кимось щось подібне траплялося? NetDoktor.de не допоможе» [2, с. 182] (*NetDoktor.de – німецький онлайнвий портал про здоров'я, який пропонує медичні знання та інформацію про здоров'я від експертів-лейблів – інформація із вільної енциклопедії Вікіпедія*).

У черговий раз у ХХІ столітті актуалізується візуальна поезія, відома ще з часів барокової культури. З-поміж інших способів візуалізації популярними стають книжки-картинки, у яких може бути як мінімум вербальної інформації (1-2 рядки на сторінці), так і взагалі жодного слова. У такому варіанті представляють історії успіху (Коко Шанель, Фріда Кало, Нікола Тесла, Стів Джобс то інші) для дітей віком від трьох років (серія «Маляттам про **ВЕЛИКИХ**»), а отже, призначених для спільного прочитання разом із батьками.

Для сучасних читачів формат не має значення. Важливим є, по-перше, ціннісна парадигма літератури, її відповідність власній життєвій позиції; а по-друге, загальний літературний ефект – вершиною якого є досягнення катарсису, при цьому не менш важливим є процес інтеріоризації під час прочитання, зіставлення себе з позитивним / негативним персонажем, можливість поглянути всередину себе або на певний час утекти від реальності, організувавши в такий спосіб інтелектуальне дозвілля.

Отже, цивілізованість можемо визначити як здатність до культурного самовизначення й самоідентифікації, при цьому література стає засобом успішного руху власною аксіолого-акмеологічною траєкторією.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун». – 2005. – 1782 с.
2. Кирилова Т. «Твіттература. Світова література в 140 знаках» (2011 р.) / Таміла Кирилова // Сучасні літературознавчі студії. – 2013. – Вип. 10. – С. 178–184.
3. Кошелева А. Чего хочет поколение Z, или Как понравиться тинейджеру / Анна Кошелева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://secretmag.ru/opinions/generation-z.htm>

4. Трофименко Т. Паноптикум сучасної української літератури: класики, сучасники та інші гравці в бісер / Тетяна Трофименко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/culture/2016/07/27/215611/>

5. Prensky Marc. Digital Natives, Digital Immigrants [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>

Любаров Ю.Й.,

начальник управління з питань
культури та охорони культурної
спадщини Миколаївської міської
ради, м. Миколаїв

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДЕМОКРАТІЇ

Створюючи підходи до вивчення еволюції публічного адміністрування і його сучасного становища, треба насамперед зазначити що *Public Administration* – це частина загальної політичної науки. Практика та теорія адміністрування завжди розглядається як одна з найбільш важливих і актуальних тем вивчення. Аналіз сучасних тенденцій розвитку політики та суспільства в цілому вочевидь демонструє той факт, що сфери інтересів влади і суспільства продовжують відокремлюватися один від одного. Це приводить до необхідності методологічно розділити і процеси вивчення цих сфер у політичній та соціально-гуманітарній науках. Сучасні підходи до наукової роботи на теми публічного адміністрування повинні брати до уваги також факт перетворення класичної теорії менеджменту у державному секторі через неокласичну в сучасну теорію управління, а також наявність цілої лінійки моделей адміністрування: від «*Old Public Management*» та «*New Public Management*» до «*Good Governance*».

Принципово нові форми управління та адміністрування в сучасному публічному секторі з'явилися завдяки низки соціально-політичних, економічних та інституційних факторів. Нові часи диктують потребу змін підходів до управління: класичні методи управління, що базуються на жорсткому застосуванні владних повноважень та суворому виконанні бюрократичних вимог і процедур, замінюються на такі, що ставлять як першочерговим надання громадянам якісних послуг в публічному просторі. Урядові механізми поступово змінюються з контролюючих та керуючих на мотивуючі.

Поява нових форм управління та адміністрування в державному секторі обумовлена наступними реальними факторами: перехід на ринковий стиль управління багатьма процесами, швидку децентралізацію політичної та